

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/14/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6718205079
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6718205079.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej a sudcov JUDr. Jany Haluškovovej a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, v spore žalobkyne I. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. cesta XXXX/XX, XXX XX Y. Y., právne zastúpenej JAKUBČO, spol. s r.o., Advokátska kancelária so sídlom Mladých budovateľov 2, 974 11 Banská Bystrica, proti žalovanej 1/ D.. U. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXXX/XX, XXX XX Y. Y., právne zastúpenej BAJO LEGAL, s.r.o., so sídlom Landererova 8, 811 098 Bratislava a 2/ X. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XX, XXX XX Y. Y., o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č.k. 18C/29/2018-291 zo dňa 10.09.2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým zamietol žalobu a uložil žalobkyni povinnosť nahradiť žalovanej 1/ trovy konania, p o t v r d z u j e .

II. Žalovanej 1/ p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho konania od žalobkyne v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zastavil konanie v časti o určenie, že D.. D. W., nar. XX.XX.XXXX, zomrelá dňa XX.XX.XXXX, naposledy trvale bytom J. I. XX a manžel G. W., nar. XX.XX.XXXX, zomrelý XX.XX.XXXX, naposledy trvale bytom X. XX, Y. Y., boli ku dňu smrti manželky XX.XX.XXXX, bezpodielovými spoluvlastníkmi spoluvlastníckeho podielu vo výške X/X v pomere k celku k nehnuteľnostiam, a to k rodinnému domu bez súpisného čísla vrátane septika, postaveného na parc. CKN č. XXX/X, k prístrešku (drevárne) k rodinnému domu bez súpisného čísla postaveného na parc. C KN č. 134/1 a ku garáži bez súpisného čísla postavenej na parc. C KN č. XXX/X, nehnuteľnosti nezapísané v katastri nehnuteľností, nachádzajúce sa v katastrálnom území L. Z., v obci Z., v okrese U. (prvý výrok), žalobu žalobkyne o určenie vlastníckeho práva vo výške X/X k celku, a to rodinného domu bez súpisného čísla vrátane septiku, postaveného na parcele C KN č. XXX/X, prístrešku (drevárne), postaveného na parc. W. č. XXX/X a garáže bez súpisného čísla, postavenej na parc. CKN č. XXX/X, nehnuteľnosti nezapísané v katastri nehnuteľností, nachádzajúce sa v katastrálnom území L. Z., okres U., zamietol (druhý výrok), žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanej 1/ trovy konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým bude rozhodnuté o výške náhrady trov konania (tretí výrok) a žalovanému v II/ náhradu trov konania nepriznal (štvrtý výrok).

Z jeho dôvodov vyplýva, že žalobkyňa sa domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam z dôvodov, že G. W. ich v júli 2003 kúpil pre svoju dcéru - žalovanú 1/ (J žalobkyňa spolu s G. W. v roku 2003 postavili rodinný dom spolu s garážou a prístreškom, slúžiacim ako dreváreň, vrátane septika (ďalej len „nový rodinný dom“), bez stavebného povolenia, bez kolaudácie a bez zápisu na liste vlastníctva, postavených na pozemku vo vlastníctve tretích osôb, na ktorých pôvodne stál starý rodinný dom súpisné číslo XX a rodinný dom (garáž) súpisné číslo XXX, postavené pred 01.10.1976 (ďalej len „starý rodinný

dom“). Hoci starý rodinný dom ešte v roku 2003 žalobkyňa a G. W. zbúrali a vystavali nový rodinný dom, tento je naďalej evidovaný na LV č. XXX pre k.ú. L. Z..

G. W. v čase výstavby nového rodinného domu bol ženatý s D.. D. W., ktorá sa o postavení nového rodinného domu dozvedela až neskôr. Pri výstavbe bezodplatne vypomáhala rodina žalobkyne, priatelia a susedia stavebnými prácami; nový rodinný dom stavali svojpomocne v priebehu 4 rokov v rámci finančných možností, pričom žalobkyňa sa aktívne zúčastňovala všetkých stavebných prác spolu s G. W..

Po náhlom úmrtí G. W. XX.XX.XXXX žalobkyňa kontaktovala žalovanú 1/ a snažila sa jej vysvetliť skutkový stav, pretože žalovaná 1/ o stavbe nového rodinného domu nemala žiadnu vedomosť, tieto nehnuteľnosti nenavštevovala a žalobkyňu nepoznala. Žalovaná 1/ žalobkyňi ponúkla e-mailom cenu XX.XXX,- Eur, s čím žalobkyňa nesúhlasila. Žalovaná 1/ trvala na tom, že je vlastníkom nehnuteľnosti len ona a keď žalobkyňa neakceptovala návrh kúpnej ceny, vyzvala ju e-mailom na vypratanie nehnuteľnosti. Žalovaná 1/ nemá záujem predmetný nový rodinný dom užívať, nehnuteľnosť mieni predať napriek tomu, že si žalobkyňa k nemu uplatňuje vlastnícke právo. Preto dňa 27.08.2018 podala žalobkyňa na Okresný súd Zvolen návrh na nariadenie neodkladného opatrenia na uloženie povinnosti žalovanej 1/ umožniť žalobkyňi užívať nový rodinný dom, ktoré konanie bolo vedené pod sp.zn. 19C/62/2018.

Žalobkyňa o sebe tvrdí, že je podielovou spoluvlastníčkou nového rodinného domu, pričom vlastnícke právo k nemu nadobudla originálnym spôsobom, a to vytvorením novej veci, keď ho od augusta 2003 so svojím dlhoročným priateľom G. W. stavali na mieste starého rodinného domu, ktorý G. W. zbúral do základov tak, že pôvodná stavba zanikla. K výstavbe nového rodinného domu pristúpili obaja spoločne po predchádzajúcej dohode o tom, že budú podielovými spoluvlastníkmi tohto nového rodinného domu s garážou a prístreškom, slúžiacim ako dreváreň, spolu s vybudovaným septikom, ktorý je súčasťou domu. Žalobkyňa sa aktívne a manuálne zúčastňovala výstavby; nový rodinný dom potom s G. W. užívala z titulu vlastníctva, starala sa oň, zveľaďovala ho. Po celú dobu spoločne platili daň z nehnuteľnosti, poplatky za elektrinu, vodu, v čom po smrti G. W. žalobkyňa pokračuje aj naďalej.

Pasívna legitímácia svedčí žalovaným z dôvodu, že G. W. v čase výstavby nového rodinného domu bol ženatý s D.. D. W., ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX a jej zákonnými dedičmi boli manžel G. W. a ich spoločná dcéra - žalovaná 1/; G. W. zomrel XX.XX.XXXX a jeho zákonní dedičia sú žalovaná 1/ a žalovaný 2/ ako syn narodený mimo manželstva.

Žalovaná 1/ poprela vznik podielového spoluvlastníctva k tzv. novému rodinnému domu vo vzťahu k žalobkyňi v podiele X/X, pretože absentuje akákoľvek dohoda o vzniku podielového spoluvlastníctva, ktorá je nenahraditeľným predpokladom pre jeho vznik. Spoluvlastníctvo nemohlo vzniknúť, pretože rekonštrukciou starého rodinného domu v roku 2004 nedošlo k zániku veci a k vzniku novej veci, ale iba ku zmene veci. Žalobkyňa sa zjavne domáha určenia práva, ktoré mohlo vzniknúť jedine z jej protiprávneho konania, t.j. zničenia pôvodnej veci starého rodinného domu, ktorý je vo vlastníctve žalovanej 1/ a takémuto konaniu nemožno priznať právnu ochranu. Rekonštrukciou starého rodinného domu došlo ku zmene veci; v katastri nehnuteľností aj v evidencii samotnej obce je evidovaný starý rodinný dom ako pôvodný, o čom svedčí aj vyrubovanie dane z nehnuteľnosti obcou ako správcom dane a vystavovanie faktúr za odber vody. Náklady súvisiace s rodinným domom uhrádzala žalovaná 1/ a nie žalobkyňa; poplatky za elektrinu boli hradené trvalým príkazom z účtu G. W.; žalobkyňa tvrdí, že platila daň z nehnuteľnosti, poplatky za elektrinu a vodu nijako nepreukázala. Absentuje právny úkon - dohoda o vzniku podielového spoluvlastníctva, uskutočnená ešte pred vznikom údajnej novej veci medzi potenciálnymi spoluvlastníkmi. Poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/93/99 a na rozsudok Najvyššieho súdu ČSSR sp.zn. 2Cz/13/82, Er/16/1983. Sporné je aj tvrdenie žalobkyne, že je podielovou spoluvlastníčkou práve v pomere 1/2 a nie v inom pomere. Namietla skutkové tvrdenia žalobkyne, že sa aktívne zúčastňovala všetkých stavebných prác a že by sa na stavbe nového rodinného domu podieľala akýmkoľvek spôsobom finančne. Pomáhanie pri stavbe nového rodinného domu nemá za následok vznik podielového spoluvlastníctva a ani skutočnosť, že susedia v rámci obce Z. mohli vnímať žalobkyňu a G. W., že nový rodinný dom „stavajú spolu“, nezakladá spoluvlastníctvo k veci. K takejto dohode nemohlo dôjsť z dôvodu absencie vôle G. W., smerujúcej ku vzniku podielového spoluvlastníctva, o čom svedčí aj to, že žalobkyňa sa svojho tvrdeného spoluvlastníckeho podielu nedomáhala XX rokov od údajného vzniku nového rodinného domu počas života G. W. a pristúpila k tomu až po jeho smrti.

V. 1/ nadobudla kúpnu zmluvou v roku 2008 vlastníctvo aj k pozemku parc. č. XXX/X, t.j. jeden z pozemkov, na ktorom je nehnuteľnosť postavená, evidovaný na LV č. XXX pre k.ú. L. Z., ako aj k pozemku na parc. č. XXX - príľahlá záhrada k nehnuteľnosti, evidovanej na LV č. XXX pre k.ú. L. Z.; táto skutočnosť zjavne vyvracia existenciu akéhokoľvek podielového spoluvlastníctva k novému rodinnému domu.

Okresný súd vypočul okrem strán sporu aj svedkov O. B. - dcéru žalobkyne, T. J. - vlastníčku susednej nehnuteľnosti, O. B., Z. Y. - manžela žalovanej 1/, E. U. D., vykonal dokazovanie listinnými dokladmi, obsahnutými v spise okresného súdu sp.zn. 18C/29/2018, 19C/62/2018; vzhľadom na späťvzatie žaloby v časti o určenie, že D.. D. W. a jej manžel G. W. boli bezpodielovými spoluvlastníkmi spoluvlastníckeho podielu uvedených nehnuteľností ku dňu 01.10.2012, konanie čiastočne s odkazom na §144, §145 a §146 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej v texte aj len „C.s.p.“) zastavil a ďalej sa zaoberal ako predmetom sporu určením vlastníckeho práva žalobkyne k sporným nehnuteľnostiam v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 1/2.

Okresný súd, zaoberajúc sa námietkou žalovanej, či vôbec došlo ku vzniku novej stavby v zmysle skutkových tvrdení žalobkyne, konštatoval, že s problematikou zmeny alebo zániku stavby sa judikatúra už zaoberala napr. v rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 33Cdo/11/1998 z 30.09.1998; k zániku pôvodnej stavby v prejednávanej veci došlo a hoci došlo k čiastočnému zachovaniu múrov prvého nadzemného podlažia pôvodnej stavby, tieto boli zachované výlučne ako základy danej stavby, ktoré boli zasypané a na ne bola položená základová doska; preto v súčasnej dobe nie je zrejme dispozičné riešenie prvého nadzemného podlažia pôvodnej stavby. Na tom nič nemení skutočnosť, že podľa tvrdenia žalobkyne zostali zachované rozmery pôvodného domu.

Súčasný právny stav vyplýva z LV č. XXX (č.l. 9), na ktorom pre k.ú. Z. sú evidované stavby, a to rodinný dom súpis. č. XX na parcele č. XXX/X, rodinný dom súpis č. XXX na parcele č. XXX/X a letná kuchyňa súpis. č. XXX na parcele č. XXX/X v časti vlastníkov je evidovaná žalovaná 1/ v podiele X/X na základe kúpnej zmluvy č. J Z uvedeného je zrejme, že v evidencii nehnuteľností sú evidované naďalej nehnuteľnosti, a to stavby na podklade pôvodných údajov.

Z kúpnej zmluvy zo dňa 23.05.2003, predloženej okresnému súdu príslušným katastrálnym úradom na žiadosť žalobkyne (č.l.XXX spisu), vyplýva, že kupujúca U. W. od predávajúcich J. O. a X. O. kúpila rodinný dom súp.č. XXX na parcele č. XXX/X, rodinný dom súp. č. XX na parcele č. XXX/X a letnú kuchyňu súp.č. XXX na parcele č. XXX/X v k.ú. L. Z., vedené v katastri nehnuteľností Správa katastra Krupina na LV č. XXX ako stavby na cudzom pozemku za kúpnu cenu XX.XXX,-Sk, ktorá bola zaplatená pred podpisom zmluvy; zmluvu podpísali predávajúci, ich podpisy boli úradne osvedčené dňa 02.06.2003, je na nej uvedený aj podpis kupujúcej. Hoci žalobkyňa spochybnila podpis kupujúcej a vyslovila názor, že žalovaná ako kupujúca nemala vedomosť o predmetnej kúpnej zmluve, preto ju považuje za neplatnú, súd prvej inštancie sa týmito námietkami nezaoberal a nevykonal navrhované dokazovanie znalcom z oblasti písomznanectva, pretože predmetom tohto konania nie je otázka vlastníctva práva žalovanej 1/, ale posúdenie vlastníckeho práva žalobkyne.

Žalobkyňa svoj spoluvlastnícky podiel na predmetnej nehnuteľnosti dovodzovala zo vzájomnej dohody s G. W., s ktorým bola v dlhoročnom partnerskom vzťahu napriek tomu, že G. W. bol ženatý. Uviedla, že sa rozhodli zabezpečiť si nejakú chatu, kam by mohli spolu chodiť; výslovne uviedla, že sa s G. W. nejako nebavili o samotnej kúpnej zmluve, t.j že do podielového spoluvlastníctva, ale o tom, že budú chatu spolu užívať, že si to kupujú pre nich; dohodli sa, že starý dom zbúrajú a postavia nový. Žalobkyňa svoje tvrdenie preukazovala svedeckými výpoveďami; poukazovala aj na to, že sa správala ako vlastníčka, pretože investovala do výstavby danej nehnuteľnosti vlastné finančné prostriedky, podieľala sa manuálne na výstavbe nového rodinného domu, na výstavbe sa podieľali aj jej deti; na výstavbu rodinného domu poskytla sumu XX.XXX,- Sk, jej dcéra potvrdila, že matka mala k dispozícii tieto finančné prostriedky a doma sa spoločne s bratom a matkou dohodli, že tieto finančné prostriedky matka vloží do stavby predmetnej nehnuteľnosti.

Tieto skutočnosti žalovaná popierala, keď poukázala na dobrú finančnú situáciu svojho otca G. W., ktorý bol živnostníkom, spoločníkom obchodných spoločností Tabela, s.r.o. a Dipos, s.r.o., preukázala, že v roku 2005 jej otec previedol svoj obchodný podiel, za ktorý mu bola vyplatená suma XXX.XXX,- Sk a výdavkovými dokladmi preukázala aj vyplatenie odplaty (č.l. 164-168). K finančnej situácii G. W. vypovedal aj svedok U. D., ktorý potvrdil, že G. W. a jeho rodina boli už v počiatkoch začatia podnikania v lepšej finančnej kondícii a G. W. mal vždy dostatok finančných prostriedkov. Čo sa týkalo dostatočnej finančnej situácie G. W., túto skutkovú okolnosť súd ani nepovažoval za spornú, pretože žalobkyňa uvedené nepoprela.

Žalobkyňa pred súdom nepreukázala svoje tvrdenie, že by sa finančne podieľala na nadobudnutí alebo výstavbe nehnuteľnosti, ktorá je predmetom sporu; o tomto tvrdení vypovedala len ona a jej dcéra, ktorej výpoveď vzhľadom na blízky príbuzenský vzťah možno hodnotiť ako menej dôveryhodný, a preto zostali pochybnosti o uvedenom skutkovom tvrdení.

Okresný súd nepovažoval za sporné, že žalobkyňa predmetnú nehnuteľnosť spolu s G. W. skutočne užívali; v takom prípade podieľanie sa žalobkyne na poplatkoch za energiu a vodu považoval len za úhradu nákladov spotreby, čo nepreukazuje, žeby sa žalobkyňa s G. W. dohodla na spoluvlastníctve,

keďže podľa jej tvrdenia sa správala ako vlastníčka. Obdobne vyhodnotil okresný súd aj platby na daniach z nehnuteľnosti: žalobkyňa tvrdila, že daň uhrádzala striedavo s G. W. (č.I. 104-105); z listinných dôkazov (len za obdobie rokov 2015-2018) nevyplýva skutočnosť, že by platby dane z nehnuteľnosti boli vykonávané z finančných prostriedkov samotnej žalobkyne; uvedené doklady preukazujú len úhradu dane z nehnuteľnosti a vyjadrenia dotknutých osôb o prijatí finančných prostriedkov od tam uvedených osôb; komu tieto finančné prostriedky patrili nedeclarujú.

Žalobkyňa zotrvala na tom, že sa podieľala na stavbe nehnuteľnosti v úmysle stať sa jej podielovým spoluvlastníkom a že pred začatím stavby uzavrela dohodu o podielovom spoluvlastníctve s G. W. a hoci nedošlo k dohode o výške spoluvlastníckych podielov, platí zákonná domnienka o tom, že spoluvlastnícke podiely sú rovnaké. Tvrdila, že spoločnou činnosťou viacerých osôb môže vzniknúť podielové spoluvlastníctvo aj bez explicitnej dohody o podielovom spoluvlastníctve a to s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 22Cdo/1174/2001, 22Cdo/2258/2007 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/227/2013, rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 12Co/19/2017, sp.zn. 12Co/393/2017, rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 3Co/151/2014.

Okresný súd však uzavrel, že pre vznik podielového spoluvlastníctva je potrebná predchádzajúca dohoda, ktorú zmenu prináša vývoj v právnych vzťahoch a v reálnom správaní sa v bežnom živote občanov, uvedené posúdenie v tu prejednávanej veci neprichádza do úvahy, pretože žalobkyňa tvrdila a odvodzovala vznik svojho vlastníckeho práva od dohody o podielovom spoluvlastníctve s G. W. pri výstavbe rodinného domu, pričom však neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala dohodu s G. W. o vzniku podielového spoluvlastníctva k sporným nehnuteľnostiam. Po kúpe nehnuteľnosti do vlastníctva žalovanej 1/ bez ohľadu na to, že kúpnu cenu uhradil G. W. ako otec žalovanej 1/, nadobudla vlastnícke právo k stavbám len žalovaná 1/. Hoci sa žalobkyňa bránila tým, že sa sama nezaujímalá o samotnú kúpnu zmluvu, potvrdila, že sa v krátkom čase o tejto skutočnosti dozvedela priamo od G. W.. Z výpovede žalobkyne vyplynulo, že bola dlhoročnou priateľkou G. W., bola si však vedomá toho, že G. W. žije v manželstve, z ktorého pochádza dcéra. Už tento stav sám o sebe právne vylučuje možnosť pri bežných právnych úkonoch, aby žalobkyňa spolu s G. W. nadobudli nehnuteľnosti do podielového spoluvlastníctva. Je všeobecne známou právnou skutočnosťou, že pokiaľ ktorýkoľvek z manželov nadobudne nehnuteľnosť počas trvania manželstva, nadobúda ju do bezpodielového spoluvlastníctva manželov s výnimkou prípadov daru alebo dedenia. Teda už pri prvotnej úvahe o nadobudnutí spoločnej nehnuteľnosti prípadnou kúpou si žalobkyňa musela byť vedomá, že bez ďalších právnych úkonov len bežnou kúpou nemôže s G. W. nadobudnúť spoločnú nehnuteľnosť a ani spoločnou výstavbou nemôžu výlučne oni dvaja nadobudnúť spoločnú nehnuteľnosť. O tomto svedčí aj žaloba, ktorou sa žalobkyňa pôvodne druhým výrokom domáhala určenia, že došlo ku vzniku vlastníckeho práva na strane G. Chamulu spolu s manželkou v podiele X v režime BSM.

Aj z vyjadrení samotnej žalobkyne vyplýva postoj G. W., ktorý mal záujem zabezpečiť nehnuteľnosť pre to, aby mali miesto stretávania sa so žalobkyňou a trávenie spoločného času; o podielovom spoluvlastníctve nekomunikovali.

Pre vznik podielového spoluvlastníctva sa vyžaduje dohoda, ktorá smeruje práve k nadobudnutiu spoluvlastníckeho práva k veci a nie iba k spoločnému užívaniu veci. N. samotná skutočnosť, ktorú súd nepovažoval za preukázanú, že by sa žalobkyňa finančne podieľala na výstavbe nehnuteľnosti, ešte bez ďalšieho neznamena úmysel strán nadobudnúť vec do podielového spoluvlastníctva.

Poukaz na novú súvisiacu judikatúru je aj v tomto prípade nenáležitý, pretože v predmetných rozhodnutiach sa súdy zaoberali najmä vzťahom, či už medzi manželmi, kedy následne došlo k rozpadu manželstva alebo vzťahmi medzi druhom a družkou, ktoré predstavuje spolužitie muža a ženy, vytvorenie spoločnej domácnosti, spoločné finančné hospodárenie, o čo sa však v tomto prípade nemohlo jednať a ani sa nejedná. Zákon vôbec nechráni neformálne vzťahy muža a ženy tak, ako je tomu napr. v manželstve. Vzťah medzi žalobkyňou a G. W. nemožno pomenovať ani ako vzťah medzi druhom a družkou, žalobkyňa nadviazala vzťah s mužom, ktorý bol v manželstve a musela si byť plne vedomá všetkých dôsledkov s tým spojených, vrátane následkov na prípadné majetkové vzťahy medzi nimi. Tvrdenia žalobkyne, že dôverovala G. W., a preto neriešila právnú stránku veci, súd považoval za účelové, pretože z vykonaného dokazovania celkom jednoznačne vyplynulo, že žalobkyňa takmer od počiatku mala vedomosť o tom, že sporné nehnuteľnosti boli nadobudnuté do výlučného vlastníctva žalovanej 1/ ako dcéry G. W.. Žalovaná 1/ pred súdom preukázala, že jej otec G. W. svoje majetkové vzťahy usporadúval na prospech svojej dcéry, čo jej rodičia odôvodňovali aj ochranou žalovanej 1/ z dôvodu existencie nemanželského syna G. W., a to žalovaného 2/. Žalovaná 1/ preukázala, že G. W. viedol manželský život oddelene od vzťahu so žalobkyňou a naopak, partnerský vzťah so žalobkyňou viedol oddelene od svojho manželského života, teda viedol dvojaký život, čo vyplýva aj zo svedeckých výpovedí, kedy okruh rodiny a známych zo strany G. W. dlhodobo nevedeli o jeho vzťahu so žalobkyňou,

G. W. sa o tomto nezmienil ani svojmu dlhoročnému známemu a spoločníkovi z podnikania, na druhej strane o svojom manželstve a dcére nehovoril ani pred známymi z okruhu obce Z., ktorí vypovedali, že o manželstve G. W. napriek tomu, že ho dlhodobo poznali, sa dozvedeli až v čase jeho smrti. Pokiaľ sa teda G. W. rozhodol investovať svoje finančné prostriedky v prospech dcéry zakúpením nehnuteľnosti, či už rodinného domu alebo pozemkov v Z., uvedená okolnosť svedčí o jasne prejavenej vôli G. W. nadobudnúť predmetné nehnuteľnosti v prospech svojej dcéry práve uvedeným spôsobom. To potom vylučuje úmysel G. W. už pri výstavbe rodinného domu nadobudnúť predmetnú nehnuteľnosť do podielového spoluvlastníctva spolu so žalobkyňou, naopak nevylučuje to, že mal v úmysle postaviť stavbu v prospech dcéry - žalovanej 1/.

Z výpovede žalobkyne jednoznačne vyplynulo, že si bola vedomá skutočnosti o právnych zápisoch k nehnuteľnostiam evidovaných v katastri nehnuteľností a G. W. sa vyjadril tak, že v budúcnosti urobí úkony, aby dal veci do poriadku, avšak neurobil tak. Ako konkrétne mienil tieto skutočnosti vysporiadať, nie je vzhľadom na jeho úmrtie zrejmé; z uvedeného celkom jednoznačne vyplýva, že G. W. mohol do budúcnosti plánovať prevod vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, či už v časti alebo v celom podiele na žalobkyňu, k uvedenému však z dôvodu jeho úmrtia už nedošlo. Táto skutočnosť však opäť vylučuje úmysel G. W. už pri výstavbe nadobudnúť nehnuteľnosť do spoluvlastníctva so žalobkyňou.

Okresný súd uzavrel, že žalobkyňa v spore nepreukázala dohodu s G. W., že pri výstavbe nehnuteľnosti túto nadobudnú do podielového spoluvlastníctva, prípadne, že by žalobkyňa mohla nadobudnúť spoluvlastnícky podiel vo výške 1/2 tak, ako sa domáha v tomto konaní. Naopak, bolo preukázané, že už pri prvotnom nadobudnutí nehnuteľnosti bol úmysel G. W., aby uvedené nehnuteľnosti boli vo výlučnom vlastníctve jeho dcéry - žalovanej 1/, o čom svedčia aj ďalšie právne úkony, a to nadobudnutie pozemkov, prináležiacich k tejto nehnuteľnosti, prípadne spoluvlastníckeho podielu na takomto pozemku žalovanou 1/. Z uvedených dôvodov sa žalobkyňa nemohla stať vlastníčkou nehnuteľnosti výstavbou v podiele 1/2, ako sa toho domáhala.

Ohľadom tvrdenia žalobkyne k zabezpečeniu stavebného materiálu okresný súd konštatoval, že otázka, kto nakúpil stavebný materiál, resp. komu patril, je sama o sebe právne bezvýznamná; z hľadiska nadobudnutia vlastníctva k stavbe nie je rozhodujúce, z akého materiálu stavebník stavia. Pokiaľ stavebník použije cudzí materiál, nestáva sa vlastníkom materiálu bez ďalšieho vlastníkom či spoluvlastníkom takejto stavby len tým, že na stavbu by bol použitý či už úplne alebo zčasti jeho materiál (viď rozsudok Najvyššieho súdu ČSR sp.zn. 3Cz/14/73).

Okresný súd žalobu voči žalovanej 1/ preto zamietol; vo vzťahu k žalovanému 2/ žalobu zamietol aj z dôvodu nedostatku jeho pasívnej legitímácie. Domáhať sa určenia vlastníckeho práva možno len voči tomu, kto právo žalobcu popiera a komu svedčí aj právny titul vlastníckeho práva, ktoré sa napáda žalobou. Žalovaný 2/ na svoju obranu uviedol, že uvedená vec nemá s ním nič spoločné, pretože nie je vlastníkom veci, a to ani titulom dedenia po G. W..

O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle §255 ods. 1, §256 ods. 1 a §262 ods. 2 C.s.p. podľa úspechu vo veci. Vo veci boli úspešní žalovaní 1/ a 2/, preto im patrí právo na náhradu trov konania. V zastavujúcej časti konania súd rozhodol podľa zásady zavinenia, keďže na zastavení konania nesie vinu žalobkyňa, ktorá dispozitívnym úkonom zavinila zastavenie konania v uvedenej časti, je povinná nahradiť trovy aj v zastavenej časti konania, preto ju zaviazal nahradiť žalovanej 1/ trovy celého konania v plnom rozsahu, o ktorých výške rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením okresný súd vydaného súdnym úradníkom. Žalovanému 2/ súd náhradu trov konania nepriznal, pretože si ju v konaní neuplatnil a zopisu mu ani žiadne trovy nevyplývali.

2. Proti rozsudku okresného súdu do výroku II., III., IV. podala prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie žalobkyňa, a to z dôvodov §365 ods. 1 písm. f/ C.s.p., keďže súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, §365 ods.1 písm. e/ C.s.p., pretože súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a §365 ods. 1 písm. h/ C.s.p., pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Poukázala na to, že s G. W. sa zoznámila v roku 1981, od tohto obdobia boli v partnerskom vzťahu, a to napriek existujúcemu manželskému zväzku G. W. s inou ženou, vzťah viedli plnohodnotne, zúčastňovali sa rodinných akcií, dovolení, významných udalostí, vzťah na verejnosti neutajovali. G. W. de facto viedol dva oddelené životy, a to manželský život a život so žalobkyňou. V roku 2003 sa žalobkyňa a G. W. dohodli, že starú nehnuteľnosť, ktorú rok predtým našli v obci Z., zbúrajú a na jej mieste postavajú novú. Spolu plánovali dispozičné riešenie nového rodinného domu a následnú výstavbu domu realizovali po dobu štyroch rokov svojpomocne, vrátane finančnej účasti každý v rámci svojich možností. Úradné záležitosti podľa ich dohody mal na starosti G. W., financovanie stavebných prác a ich samotné

vykonávanie, vrátane servisu vykonávali spoločne, dopĺňali sa a každý robil podľa svojich technických, fyzických a časových možností. Nový rodinný dom nezlegalizovali ani do dňa náhleho úmrtia G. W. dňa 31.03.2018, pretože tomu bránil právny stav pozemku, na ktorom si nový rodinný dom postavili. Ku pozemku nevedeli preukázať vlastnícky či iný užívaci vzťah na to, aby stavebný úrad mohol vydať stavebné a následne aj kolaudačné rozhodnutie, pretože v čase výstavby nového rodinného domu stavebníci nedisponovali súhlasom vlastníka pozemku s výstavbou. Pozemok pod stavbou je spoločnou nehnuteľnosťou podľa zákona č.97/2013 Z.z., predtým zákon č.181/1995 Z.z., ktorý obhospodaruje Pozemkové spoločenstvo - urbár L. Z., s vedením ktorého mal G. W. nezhody, čo bolo dôvodom, že nezískali súhlas vlastníka pozemku pod domom pre potreby stavebného konania. Z tohto dôvodu je v katastri nehnuteľností evidovaný stále ako existujúca stavba starý dom, ktorý vykonaním búracích prác prestal existovať, a teda zápis v katastri nehnuteľností nezodpovedá skutočnému stavu. Žalovaná 1/ ako dcéra G. W. je v katastrálnom operáte evidovaná ako vlastníka pôvodnej už zbúrananej stavby, ktorú mala nadobudnúť kúpnu zmluvou. Išlo len o formálnu kúpu pôvodného zbúraného domu a žalovaná 1/ o tejto kúpe ani v čase výstavby nového rodinného domu nevedela (jej údajný podpis na kúpnej zmluve nie je pravý a nebolo ho potrebné osvedčovať). Určenia vlastníckeho práva ku stavbe v tomto súdnom konaní sa žalobkyňa domáhala z dôvodu potreby zosúladenia skutkového stavu so stavom právnym, keďže rodinný dom postavila v roku 2003 spoločne s G. W. s úmyslom ho vlastníť.

Hoci okresný súd má za to, že žalobkyňa mala dovodzovať svoj spoluvlastnícky podiel zo vzájomnej dohody s G. W., s ktorým bola v dlhoročnom partnerskom vzťahu napriek tomu, že G. W. bol ženatý a mal za to, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno a nepreukázala dohodu s G. W. o vzniku podielového spoluvlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, žalobkyňa mala za to, že uvedené nevyplýva z jej tvrdení. Žalobkyňa svoje vlastnícke právo odvodzuje zo skutočnosti, že v auguste v roku 2003 spolu s G. W. na cudzom pozemku začali svojpomocne stavať nový rodinný dom. Svoje vlastnícke právo tak odvodzuje na základe vytvorenia novej veci, ktoré nadobudnutie patrí do skupiny iných právnych skutočností stanovených v §132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, na základe ktorých sa vlastnícke právo nadobúda originárnym spôsobom. Stavbu uskutočňovala s prejavovým úmyslom byť jej vlastníkom spolu s G. W. s tým, že výstavbe nového rodinného domu predchádzala dohoda žalobkyne a G. W. o spoločnej výstavbe domu a jeho následného spoločného užívania.

Uzavretie dohody okresný súd nemal preukázané; skutkový stav súd prvej inštancie však hodnotil prísne formalisticky bez zohľadnenia toho, že išlo o spoločenskú komunikáciu navzájom si blízkych osôb, ktoré nemajú právnické vzdelanie, od ktorých nemožno požadovať používanie presnej právnej terminológie o založení podielového spoluvlastníctva k veci výstavbou s dohodou o výške spoluvlastníckych podielov. Záver okresného súdu, prístupujúci neprímerane formalisticky, neberúc do úvahy skutočnosť, že partnerské spolužitie nemôže byť a v praxi ani nie je založené na písomných dohodách, nie je v zhode s tým, ako obvykle vyzerajú spoločenské vzťahy blízkych osôb. Okresný súd nesprávne postupoval, keď napriek pravdivému popísaniu skutkového stavu tento nepodriadil pod správnu právnu normu. Pokiaľ by aj záver okresného súdu o nepreukázaní dohody o založení spoluvlastníckych vzťahov k stavbe postavenej spoločnou činnosťou viacerých osôb bol na základe vykonaného dokazovania správny, aj podľa právneho názoru Najvyššieho súdu SR, vyjadreného v rozsudku č.k. 6Cdo/227/2013 zo dňa 29.04.2015, spoluvlastníctvo k stavbe vzniknutej spoločnou činnosťou viacerých osôb môže vzniknúť aj v prípade, ak takéto osoby neuzavreli o vlastníctve k novej stavbe žiadnu dohodu. Poukázala aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 22Cdo/1174/2001 z 05.11.2002 a sp.zn. 22Cdo/2258/2007 z 25.06.2007.

Vzhľadom na uvedené mal súd prvej inštancie skúmať, či podielové spoluvlastníctvo stavebníkov vzniklo na základe dohody alebo bez dohody, pričom skúmanie vzniku podielového spoluvlastníctva spoločnou činnosťou bez dohody nie je zmenou skutkového tvrdenia, skutkový základ predmetu sporu zostal daný s možnosťou podriaďiť ho pod rovnakú hmotnoprávnu normu.

Nesúhlasila s názorom súdu prvej inštancie o tom, že žalobkyňa a G. W. nemohli nadobudnúť nehnuteľnosť do podielového spoluvlastníctva vzťahom na režim bezpodielového spoluvlastníctva G. W. a jeho manželky, ktorý vylučuje možnosť pri bežných právnych úkonoch, aby žalobkyňa spolu s G. W. nadobudli nehnuteľnosti do podielového spoluvlastníctva, pretože nemá oporu ani v právnom poriadku a ani nie je správny. Poukázala na ustanovenie §145 ods. 1 a §40a Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právny úkon urobený len jedným z manželov bez súhlasu druhého, a ktorý nie je vybavovaním bežnej veci (výstavba nehnuteľnosti nie je bežným právnym úkonom) sa považuje za platný, pokiaľ ten, kto je ním dotknutý sa jeho neplatnosti nedovolá. Jedná sa tak len o relatívnu neplatnosť právneho úkonu, ktorý sa premlčuje v trojročnej premlčacej dobe, ktorá začína plynúť od momentu uskutočnenia právneho úkonu, ktorá nenastáva priamo zo zákona, a na ktorú súd neprihliada z úradnej povinnosti. Preto okresný

súd vyslovil zjavne nesprávny právny záver o nemožnosti žalobkyne nadobudnúť vec do podielového spoluvlastníctva s osobou, ktorá nadobúda veci do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Pokiaľ okresný súd konštatoval, že zákon vôbec nechráni neformálne vzťahy a vzťah medzi žalobkyňou a G. W. nemožno pomenovať ani ako vzťah medzi druhom a družkou, z uvedeného možno jednoznačne vyvodiť záver, že súd žalobkyňu znevýhodnil až diskriminoval vo vzťahu k právu vlastníť majetok podľa článku 20 Ústavy SR, čím ju znerovnoprávnil v základných právach a slobodách, vyjadrených v článku 12 ods. 2 Ústavy SR, a to v práve nadobúdať majetok a v práve vlastníť majetok, ktorý nie je Ústavou ani zákonom z jeho vlastníctva vylúčený. Skutočnosť, že žalobkyňa a G. W. udržiavali dlhodobu vážny partnerský vzťah popri manželskom zväzku G. W. a D. W. nemôže byť preto právne významná majúca za následok obmedzenie, či nemožnosť žalobkyne majetok nadobudnúť a vlastníť.

Okresný súd vyhodnotil ako účelové tvrdenie žalobkyne, že dôverovala G. W. a neriešila právnu stránku veci, pretože dva roky po výstavbe novej nehnuteľnosti mala vedomosť o tom, že sporné nehnuteľnosti boli pôvodne nadobudnuté do výlučného vlastníctva žalovanej 1/. Pri tomto závere si však okresný súd neuvedomil, že vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam žalovaná 1/ nemohla nadobudnúť kúpnu zmluvou, ale len vytvorením novej veci s existenciou vôle stavbu uskutočniť a vlastníť, keďže sa jednalo o novú stavbu postavenú v auguste roku 2003 a nezohľadnil ani, že žalobkyňa bola v dlhodobom partnerskom vzťahu s G. W., ktorému plne dôverovala, a po dohode s ktorým po 22 rokoch stabilného vzťahu začali stavať svoju novú nehnuteľnosť, ktorú následne aj spoločne riadne užívali, zhodnocovali a mienili v nej stráviť dôchodkový vek.

Od žalobkyne nemožno spravodlivo požadovať a vyčítať jej, že úpravu svojich vlastníckych vzťahov si voči svojmu partnerovi G. W., ktorý viedol dva oddelené životy - jeden manželský a druhý so žalobkyňou, pričom ona s ním mala vytvorený vzťah založený na láske a dôvere, že si nevynucovala úpravu svojich vlastníckych vzťahov prostredníctvom súdu. G. W. za svojho života vlastníctvo žalobkyne k novému rodinnému domu pred tretími osobami, vrátane vypočítaných svedkov nepopieral, logicky jej vysvetlil nemožnosť zápisu nového rodinného domu do katastra a prisľúbil, že vec „porieši“ tak, aby žalobkyňa bola na katastri ako vlastníčka evidovaná.

Úmysel G. W. v čase výstavby nového rodinného domu postaviť stavbu v prospech dcéry žalovanej 1/ nemožno jednoducho vyvodzovať z kúpnej zmluvy, na základe ktorej mala žalovaná 1/ nadobudnúť starý rodinný dom, ktorý bol neskôr zbúraný a ani z ďalších kúpnych zmlúv z roku 2008 a 2013, na základe ktorých mala žalovaná 1/ nadobudnúť niektoré pozemky. Takéto hodnotenie je nesprávne založené na vytrhnutí určitých skutočností z komplexného skutkového deja. Žalobkyňa spochybnila podpis žalovanej 1/ na kúpnej zmluve z roku 2003 z dôvodu, že G. W. jej povedal, že žalovaná 1/ o tejto nehnuteľnosti nevie a že zmluvu ani nepodpisovala, pretože túto za kupujúceho podpísal samotný G. W.. Na preukázanie tohto tvrdenia navrhla vykonať dokazovanie znalcom z odboru písomoznalctva, vykonaním ktorého dôkazu by preukázala, že tvrdenia žalovanej 1/ o jej vedomosti o starom rodinnom, či novom rodinnom dome sú nepravdou, a že G. W. nehnuteľnosť v Z. naozaj pred manželkou a dcérou utajoval, ako ju utajoval aj pred dlhoročným spoločníkom, vypočítaným svedkom E. D. U.. Tento dôkaz aj keď nemá význam pre určenie platnosti, či neplatnosti právneho úkonu kúpnej zmluvy z roku 2003, ktorej predmet zanikol zbúraním, vzhľadom na charakter sporu je dôležitý pre určenie dôveryhodnosti strán sporu ako aj pre vyhodnotenie úmyslu G. W.. Súd však tento dôkaz nevykonal.

Tiež záver súdu, že G. W. mienil svoje majetkové vzťahy usporiadať na prospech svojej dcéry vzhľadom na existenciu mimomanželského syna (žalovaného 2/), môže mať racionálny základ, avšak G. W. najväčšiu majetkovú hodnotu, ktorú vlastní, a to obchodný podiel spoločnosti Dipos, s.r.o., ktorá spoločnosť vlastní administratívnu budovu v centre Y. Y., aj keď účtovná hodnota podielu nezodpovedá hodnote majetku, ku dňu svojej smrti neprepísal na svoju dcéru napriek tomu, že tento zámer všeobecne prezentoval. Obchodný podiel mienil previesť súbežne s vysporiadaním nového rodinného domu, aby obchodný podiel získala žalovaná 1/ a nový rodinný dom žalobkyňa.

Úmysel žalobkyne a G. W. zbúrať starý dom a vystavať nový dom vyplýva aj z výpovede svedkyne dcéry žalobkyne O. B., žalobkyňa preukázala originálmi dokladov, že sa finančne podieľala na nadobudnutí starého domu a na výstavbe nového rodinného domu, čo tiež vyplýva aj z výpovede svedkyne T. J..

Súd prvej inštancie v konečnom dôsledku v súvislosti so zisťovaním úmyslu žalobkyne a G. W. stavať nehnuteľnosť do podielového spoluvlastníctva vôbec nezohľadnil a nehodnotil výpis nákladov, ktorý žalobkyňa v čase výstavby nového rodinného domu spísala, a ktorý sa zachoval, na ktorom liste sú žalobkyňou ručne popísané práce a náklady súvisiace s výstavbou, na ktorom sa nachádza aj písmo G. W.. Tento dôkaz prejavuje zámer a vážny záujem žalobkyne a G. W. spoločne riešiť výstavbu domu.

Konštatovanie súdu, že nepovažoval za preukázané, že by sa žalobkyňa finančne podieľala na výstavbe nehnuteľnosti, pričom aj v prípade takéhoto preukázania uvedené bez ďalšieho neznamena úmysel strán nadobudnúť vec do podielového spoluvlastníctva, žalobkyňa považovala za záver, ktorý nemá oporu vo

vykonanom dokazovaní. Žalobkyňa preukázala finančnú účasť na výstavbe nového rodinného domu, k vyjadreniu zo dňa 21.01.2019 potvrdeniami o nákupe niektorého stavebného materiálu, ktorý sama zakupovala a ktorý sa s odstupom 15 rokov zachoval. Originály týchto dokladov sú založené v spise okresného súdu v prílohovej obálke. Skutočnosť, že niektoré doklady boli vyhotovované na meno G. W. nie je určujúca, keďže materiál na stavbu v zásade objednával on a niektoré doklady zvykol použiť aj na preukázanie nákladov do svojho účtovníctva. Finančnú účasť žalobkyne na výstavbe domu logicky nemožno vzhľadom na uvedené považovať len za určitú občiansku výpomoc s cieľom zabezpečiť si užívanie nehnuteľnosti s G. W., a to aj pri tej skutočnosti, že žalobkyňa prirodzene nemala žiadny dôvod platiť výstavbu cudzej nehnuteľnosti a už vôbec nie pre žalovanú 1/, ktorú nepoznala a ktorá uvedený rodinný dom prvýkrát navštívila až po smrti G. W., keďže o ňom dovtedy nevedela.

Súdom vyjadrená pochybnosť o vierohodnosti výpovede svedkyne - dcéry žalobkyne O. B. len z dôvodu príbuzenského vzťahu nemôže byť opodstatnená pri tej skutočnosti, že súd pri priamom kontakte s touto svedkyňou zjavne nemal pochybnosti o pravdivosti jej výpovede. Ak by svedecká výpoveď blízkej osoby, či už v pomere príbuzenskom alebo priateľskom mala byť vo všeobecnosti hodnotená ako nevierohodná, vzhľadom na typ a okolnosti sporového konania by súd nemohol prihliadať na žiadne výpovede svedkov, dokonca ani na strán sporu. Poukázala na nález Ústavného súdu SR z 09.06.2015 sp.zn. III. ÚS 276/2014-29.

Pre určenie osôb, ktoré mali úmysel stať sa vlastníkom nového rodinného domu výstavbou nebola finančná situácia G. W. právne významná. Jeho dobrú finančnú situáciu nemožno považovať za určujúcu, súd prvej inštancie bez bližšieho odôvodnenia nepovažoval za preukázané, že daň z nehnuteľnosti platila samotná žalobkyňa z vlastných finančných prostriedkov, a to aj napriek tomu, že žalobkyňa disponuje originálmi týchto dokladov. Napriek tomu, že žalobkyňa nielenže tvrdila, ale aj preukázala skutočnosti, ktoré žalovaná 1/ popierala, ale nepreukázala opak, teda ide o neúčinné popretie skutočností zo strany žalovanej 1/, súd na ne neprihliadal. Súdom od žalobkyne nemôže očakávať, aby žalobkyňa navyše preukazovala aj neexistenciu určitej skutočnosti, teda niečo čo sa nestalo a síce, že dane z nehnuteľnosti neboli hradené výlučne z finančných prostriedkov G. W.. Pokiaľ by G. W. hradil tieto náklady sám, disponoval by aj dokladmi o ich úhradách a tieto by si uschoval mimo dosah žalobkyne, rovnako ako si uschoval mimo dosah žalobkyne aj kúpnu zmluvu na starú nehnuteľnosť z roku 2003, o ktorej sa žalobkyňa od G. W. dozvedela s odstupom dvoch rokov od zhotovenia stavby.

Okrem toho, že súd na neúčinné popretie žalovanej 1/ nereagoval záverom o neunesení jej tvrdenia, ponechal aj bez povšimnutia, že žalovaná 1/ klamala a mala úmysel uviesť súd v skutkových okolnostiach do omylu, keď tvrdila, že nielen daň z nehnuteľnosti, ale aj náklady súvisiace s rodinným domom uhradila ona. Na dôkaz takéhoto tvrdenia žalovaná 1/ predložila potvrdenia o úhradách, vo vzťahu ku ktorým žalobkyňa preukázala nemožnosť ich úhrady žalovanou 1/, pod ťarchou ktorých žalovaná pri svojom výsluchu potvrdila, že potvrdenia o úhradách našla v novom rodinnom dome po smrti G. W..

Okresný súd priznáva vlastníctvo k novému rodinnému domu žalovanej 1/, u ktorej nadobúdacím titulom je zrejme buď kúpa nehnuteľnosti alebo výstavba nového rodinného domu G. W. pre žalovanú 1/ ako pre dcéru. K novej veci však môže nadobudnúť vlastníctvo len ten, kto stav uskutočnil s úmyslom mať ju pre seba. Týmito osobami bola žalobkyňa a G. W.. Žalovaná 1/ nemohla nadobudnúť túto nehnuteľnosť výstavbou, keďže v konaní popierala zničenie starej stavby a vznik novej a mala za to, že rekonštrukciu došlo iba k zmene veci, a teda u nej absentovala vôľa nadobudnúť nový rodinný dom do svojho vlastníctva vytvorením novej veci. Čo sa týka nadobúdacieho titulu kúpnu zmluvou, ak by aj kúpnu zmluvu žalovaná v roku 2003 naozaj podpísala, čo žalobkyňa namietla tvrdením, že G. W. za žalovanú 1/ mal zmluvu podpísať, jej vlastníctvo k tejto veci by zaniklo zničením.

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je nesprávnym rozhodnutím vo veci samej, argumentácia skutková, právna, obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé, preto navrhla, aby na podklade tohto odvolania krajský súd rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alternatívne, aby napadnutý rozsudok zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel, keďže z doposiaľ vykonaného dokazovania vyplýva záver, že žalobkyňa spolu s G. W. vytvorila novú vec s vôľou a prejavovým úmyslom byť jej podielovým spoluvlastníkom.

3. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne poukázala, že žalobkyňa nič z toho, čo tvrdí, s výnimkou existencie určitého vzťahu so zosnulým G. W. a pravdepodobne istej manuálnej pomoci pri stavbe, i keď nevedno akej a v akom rozsahu, nepreukázala. Sama žalobkyňa v žalobe zo dňa 13.09.2018 tvrdila, že k výstavbe nového rodinného domu pristúpili spoločne s G. W. po predchádzajúcej dohode o tom, že budú podielovými spoluvlastníkmi tohto nového rodinného domu s garážou a prístreškom, slúžiacim

ako dreváreň spolu s vybudovaným septikom, ktorý je súčasťou domu, taktiež vo vyjadrení žalobkyne zo dňa 21.01.2019 žalobkyňa poukázala na to, že na základe dohody s G. W. o tom, že k výstavbe nového rodinného domu pristúpia spoločne a tento nový rodinný dom budú stavať pre seba do podielového spoluvlastníctva, ako aj vyjadrenie zo dňa 02.07.2019 žalobkyne, že s G. W. žalobkyňa pre začatím výstavby uzavreli dohodu o budúcom spoluvlastníctve k novému rodinnému domu spolu s garážou, drevárňou a septikom a tvrdenie, že uzavretie dohody o spoločnej výstavbe nového domu a o založení podielového spoluvlastníctva nepriamo potvrdili aj svedkyňa T. J., všetky tieto vyjadrenia svedčia o tom, že žalobkyňa odvodzovala svoje spoluvlastnícke právo od údajnej dohody o založení podielového spoluvlastníctva uzavretej so zosnulým G. W., čo napokon potvrdila aj počas svojho výsluchu na pojednávaní dňa 14.05.2019. Preto bezdôvodne vytyka súdu prvej inštancie, že nesprávne ustálil svoj záver na základe vykonaného dokazovania, od čoho žalobkyňa odvodzuje svoje spoluvlastnícke právo, uplatňované žalobou. Súd prvej inštancie dospel k správneému záveru, že žalobkyňa existenciu takejto dohody, ktorú správne skúmal, vychádzajúc z tvrdení žalobkyne, nepreukázala. Tvrdenie žalobkyne, že táto odvodzuje svoje spoluvlastnícke právo od vytvorenia novej veci je teda v rozpore s tým, čo tvrdila v žalobe a následných vyjadreniach.

Nesprávny je aj poukaz žalobkyne v odvolaní na právny názor Najvyššieho súdu SR, vyjadreného v rozsudku sp.zn. 6Cdo/227/2013 zo dňa 29.04.2015, podľa ktorého spoluvlastníctvo ku stavbe vzniknutej spoločnou činnosťou viacerých osôb môže vzniknúť aj v prípade, ak takéto osoby neuzavreli o vlastníctve k novej stavbe žiadnu dohodu. Podstatným rozdielom v tejto veci však je tá skutočnosť, že žalobkyňa od začiatku tohto sporu tvrdila, že k výstavbe nového rodinného domu došlo po tom, čo uzavrela so zosnulým G. W. dohodu o založení podielového spoluvlastníctva k nemu, avšak jej existenciu ani obsah nijako nepreukázala. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie nemal dôvod skúmať, či vzniklo podielové spoluvlastníctvo bez dohody, keďže to ani samotná žalobkyňa netvrdila.

Žalobkyňa navyše tvrdiac, že bola faktickým stavebníkom tzv. nového rodinného domu nijako nepreukázala ani nešpecifikovala ňou tvrdenú spoločnú činnosť, ktorou malo dôjsť k výstavbe nového rodinného domu a ani jej rozsah, ktorý ani nepreukázala. Taktiež nepreukázala ani, že by G. W. považoval jej pomoc ako účasť na nejakom spoluvlastníctve. Všetci svedkovia, navrhnutí žalobkyňou, sa vyjadrovali ohľadom výstavby len v tom duchu, ako to vnímali oni, avšak to nepreukazuje, ako to vnímal zomrelý G. W.. Ani jeden zo svedkov nepotvrdil, že by zosnulý G. W. výslovne povedal, že chce založiť spoluvlastníctvo so žalobkyňou k novému rodinnému domu, pričom treba zdôrazniť, že G. W. zabezpečil domy v Z. pre svoju dcéru, teda do vzťahu so žalobkyňou to bol práve on, kto tieto nehnuteľnosti zabezpečil. Vyplýva to jednak z údajov z katastra nehnuteľností a potvrdila to aj svedkyňa T. J. vo svojom čestnom prehlásení zo dňa 17.08.2018. Z výpovede ďalšieho svedka O. B. na pojednávaní zo dňa 18.06.2019 vyplynulo, že mu G. W. mal uviesť, že stavia dom v L. Z.. Rovnako aj žalovaná I/ a vypočutý svedok Z. Y. uviedli zhodne, že domy v Z. prerábala G. W..

I záver okresného súdu o tom, že žalobkyňa a zosnulý G. W. ani nemohli nadobudnúť nehnuteľnosti do podielového spoluvlastníctva vzhľadom na to, že bol v tom čase ženatý, je správny, keďže Občiansky zákonník kogentne stanovuje, kedy manželia nenadobúdajú veci do BSM.

Hoci žalobkyňa v odvolaní tvrdí, že nový rodinný dom postavila v roku 2003 spoločne s G. W. s úmyslom ho vlastníť, je potrebné zdôrazniť, že na vznik podielového spoluvlastníctva v určitej veci je nevyhnutný spoločný úmysel všetkých zúčastnených strán, smerujúci k vytvoreniu tohto spoluvlastníctva. Žalobkyňa nepreukázaním existencie údajnej dohody o založení podielového spoluvlastníctva, uzavretej so zosnulým G. W. k novému rodinnému domu, nepreukázala zároveň ani úmysel G. W. byť v podielovom spoluvlastníctve so žalobkyňou k nemu. Okresný súd v odôvodnení rozsudku poukázal na viacero skutočností, vylučujúcich úmysel zosnulého G. W. nadobudnúť nehnuteľnosť do podielového spoluvlastníctva so žalobkyňou, ktoré zistil z vykonaných dôkazov. Všetky nehnuteľnosti v Z. boli písané postupne od roku 2003, 2008, 2013 na dcéru G. W., t.j. na žalovanú I/ a spočívali v tom, že G. W. neurobil žiadny krok smerujúci k tomu, aby sa žalobkyňa stala spoluvlastníčkou hocijakej nehnuteľnosti, čo preukazuje, že nemal záujem byť so žalobkyňou v žiadnom podielovom spoluvlastníctve.

Za účelové považovala tvrdenie žalobkyne o dôvere k zosnulému G. W., v dôsledku čoho neriešila údajný právny stav nehnuteľnosti, a to celých 16 rokov od vzniku nového rodinného domu; vlastníctva, resp. spoluvlastníctva sa začala domáhať pár mesiacov po smrti G. W., teda v čase, kedy sa už tento k veci nemohol vyjadriť.

Tvrdenia žalobkyne, že G. W. mal za života vlastníctvo žalobkyne k novému rodinnému domu pred tretími osobami nepopierať, nie je pravdivé. Žiaden z vypočutých svedkov nič podobné neuviedol počas výsluchu a nič také nebolo uvedené ani v čestných prehláseniach, predložených žalobkyňou. To, že niektorým svedkom pri konfrontácii s faktom, že dom v Z. je písaný na jeho dcéru odpovedal G. W., že v budúcnosti plánu prepísať na žalobkyňu nie je dôkazom, že bola spoluvlastníčkou. To je práve

dôkazom toho, že G. W. žalobkyňu ako spoluvlastníčku neakceptoval. Otázka, či naozaj plánoval prepísať vlastnícke právo na žalobkyňu v budúcnosti zostáva nezodpovedaná, pretože aj vypočutí svedkovia napr. pán B. potvrdili, že sa o tom nechcel baviť. V konečnom dôsledku správanie G. W., ktorý 16 rokov nepodnikol žiadny krok ohľadom tejto skutočnosti svedčí o jeho opačnom úmysle.

Žalobkyňa poukázala na rukou popísaný papier - výpis nákladov, ktorý mala v čase výstavby rodinného domu spísať, a do ktorého mal údajne vpísať niektoré údaje aj zosnulý G. W.; tento dôkaz má preukazovať zámer a vážny záujem žalobkyne a zosnulého G. W. spoločne riešiť výstavbu nového rodinného domu. Predmetný dôkaz nepreukazuje, kto a kedy tento výpis napísal a či je jeho obsah vôbec pravdivý. Žalobkyňa na túto skutočnosť nijako nezareagovala ani v priebehu konania. Predmetný dôkaz však v žiadnom prípade nepreukazuje zámer a vážny záujem žalobkyne a G. W. spoločne riešiť výstavbu.

Návrh žalobkyne na dokazovanie znalcom z odboru písomznalectva na skúmanie podpisu žalovanej 1/ na kúpnej zmluve z roku 2003 je nedôvodný; súd prvej inštancie správne usúdil, že tento návrh na dokazovanie nesúvisí s prejednávanou vecou, keďže predmetom konania je určenie vlastníckeho práva žalobkyne k novému rodinnému domu; aj sama žalobkyňa uvádza, že nemá význam pre určenie platnosti, či neplatnosti právneho úkonu. Žalovaná doplnila, že žalobkyňa na pojednávaní dňa 14.05.2019, kde navrhla vykonať tento dôkaz nijakým spôsobom neodôvodnila, čo ním sleduje. Prvýkrát o tom hovorí až v rámci odvolania, kde namieta nevykonanie tohto dôkazu; neobstojí samotné odôvodnenie, že ním mieni vyvrátiť vedomosť žalovanej 1/ o nehnuteľnostiach v Z. a je dôležitý pre určenie dôveryhodnosti strán sporu ako aj pre vyhodnotenie úmyslu G. W..

Žalobkyňa sa v odvolaní zaoberá financovaním výstavby nového rodinného domu jej osobou. Záver okresného súdu o nepreukázaní finančného podieľania sa na výstavbe nového rodinného domu má oporu vo vykonanom dokazovaní, pretože žalobkyňa v podanej žalobe pôvodne neuviedla nič o financovaní údajnej výstavby nového rodinného domu z jej strany; na túto skutočnosť reagovala až po prvom písomnom vyjadrení žalovanej 1/ k podanej žalobe a následne začala uvádzať tvrdenia o jej podieľaní sa na financovaní výstavby nového rodinného domu, a predkladať k tomu dôkazy.

Potvrdenia o nákupe stavebného materiálu predložené žalobkyňou ako súčasť jej písomného vyjadrenia zo dňa 21.01.2019, ktoré majú preukazovať jej finančnú účasť na výstavbe nového rodinného domu nepreukazujú, že tovar na nich uvedený kupovala žalobkyňa, alebo že ho kupovala za svoje vlastné peniaze. Naopak, na viacerých dodacích listoch alebo príjmových pokladničných dokladoch je ako odberateľ/platiteľ uvedený priamo zosnulý G. W., čo nasvedčuje, že patrili jemu. Túto skutočnosť sa snažila žalobkyňa vysvetliť tým, že to bolo z dôvodu možnosti zaviesť ich do účtovníctva, ktoré vysvetlenie je však nedôveryhodné, pretože G. W. by musel tieto doklady do účtovníctva predložiť tomu, kto mu spracováva účtovníctvo v origináloch, tieto sú však založené v súdnom spise; navyše zosnulý G. W. podnikal ako živnostník pod obchodným menom G. W. - A. - obchodnotechnické a opravárenské služby s miestom podnikania X. XX, XXX XX Y. Bystrica, M.: XX XXX XXX ako to vyplýva z výpisu zo živnostenského registra. Okrem toho podnikal aj prostredníctvom obchodných spoločností. Ani na jednom z týchto dokladov nie sú uvedené údaje G. W. ako živnostníka, lebo údaje obchodných spoločností, cez ktoré podnikal, čo len potvrdzuje, že si ich nemohol dať do účtovníctva a vyvracia to tvrdenia žalobkyne v tomto smere.

Na jednej strane žalobkyňa tvrdí, že nemá doklady, lebo si ich zosnulý G. W. dal do nákladov jeho spoločnosti a na druhej strane tvrdí, že si ich dal účtovníctva, ale napriek tomu disponuje ich originálmi, ktoré sú založené v súdnom spise.

Žalovaná 1/ zdôraznila, že žalobkyňa predloženými potvrdeniami o nákupe stavebného materiálu sa snaží preukázať jej finančnú účasť na výstavbe nového rodinného domu, ktorý mal byť postavený v roku 2003, čo uviedla aj v podanom odvolaní. ňou predložené potvrdenia sú aj z rokov 2004, 2005, 2006, 2012 a 2014, čo je v rozpore s jej tvrdením.

Na pojednávaní dňa 14.05.2019 žalobkyňa prvýkrát uviedla sumu, ktorou mala údajne prispieť, zdroje, z ktorých mala táto suma pochádzať, ako aj jej mesačný príjem. Žiadne z týchto tvrdení žalobkyňa nepreukázala predložením akéhokoľvek dokladu. Na pojednávaní žalobkyňa uviedla, že mala k dispozícii niečo cez 50.000,- Sk, ktoré dala do spoločného a ktoré údaje odovzdala G. W., hoci o tom žiadny doklad nemá, pričom mali slúžiť na kúpu nehnuteľnosti v Z.. Na tom istom pojednávaní uviedla, že touto sumou financovala materiál, o ktorom doložila spomínané potvrdenia o kúpe stavebného materiálu, a že týmito peniazmi disponovala. Z uvedených tvrdení žalobkyne vyplývajú rozpory, na ktoré žalovaná 1/ poukázala, ale žalobkyňa ich nijakým spôsobom nevysvetlila.

Spochybnila i výpoveď svedkyne O. B., dcéry žalobkyne. V tvrdeniach žalobkyne o údajnom financovaní výstavby nového rodinného domu existujú tak vážne rozpory, na ktoré žalovaná 1/ poukázala s tým, že pokiaľ žalobkyňa nevie zdokladovať sumu, ktorou mala prispieť, zdroje, z ktorých mala tieto peniaze a

ani svoj príjem (sociálne dávky, keďže je od roku 1996 nezamestnaná), tak je nutné hodnotiť výpoveď tejto svedkyne ako nedôveryhodnú, ktorej cieľom bolo len pomôcť svojej mame.

Podľa názoru žalovanej 1/ má otázka finančnej situácie zosnulého G. W. v prejednávanej veci kľúčový význam, pretože preukazuje, že zosnulý G. W. nepotreboval žiadnu peňažnú výpomoc od žalobkyne s ohľadom na svoju dobrú finančnú situáciu. Dlhodobo podnikal ako živnostník a prostredníctvom dvoch obchodných spoločností bol v dobrej finančnej situácii, čo potvrdila nielen výpoveď žalovanej 1/, ale aj svedkov Z. Y. a E. U. D..

V otázke platenia dane z nehnuteľnosti žalovaná 1/ uviedla, že samotné potvrdenia o úhrade dane z nehnuteľnosti nepreukazujú, že boli hradené z finančných prostriedkov žalobkyne. Ani samotná držba týchto dokladov nepreukazuje, že by ich hradila žalobkyňa z vlastných peňažných prostriedkov. Pokiaľ by tomu tak bolo, za okolností, že užívala nehnuteľnosti nepopierateľne, mala povinnosť podieľať sa na úhrade niektorých týchto výdavkov. Úhrada výdavkov spojených s užívaním nehnuteľnosti alebo dane z nehnuteľnosti však sama osebe nepreukazuje vlastnícke právo k veci, a preto skutočnosť, kto hradil dane alebo energie nepovažovala žalovaná 1/ za relevantnú pre posúdenie dôvodnosti nároku žalobkyne uplatňovaného žalobou.

Pokiaľ žalobkyňa v odvolaní citovala časť výpovede svedkyne T. J., z ktorej má vyplývať, že sa žalobkyňa podieľala na kúpe starého rodinného domu a na výstavbe nového rodinného domu, žalovaná 1/ uviedla, že z predmetnej citovanej časti výpovede nič podobné nevyplýva, ale naopak svedkyňa spomína, čo jej hovorila žalobkyňa, a to že toľko peňazí za pivnicu nedá. Táto výpoveď nedokazuje, že reálne platila za pivnicu zo svojich peňazí žalobkyňa, okrem toho táto pivnica dodnes nie je vyplatená, ako to svedkyňa vo svojej výpovedi ďalej uviedla. Ani jeden vypočutý svedok, navrhnutý žalobkyňou, sa k financiám žalobkyne vôbec nevyjadroval.

Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie dospel ku správne záveru o nepreukázaní toho, že by sa žalobkyňa finančne podieľala na výstavbe nového rodinného domu. Správne súd prvej inštancie uzavrel, že prípadná finančná výpomoc by ešte automaticky nemusela znamenať vklad do spoluvlastníctva. Žalobkyňa nijako nepreukázala, že by sa podieľala finančne na kúpe starého rodinného domu.

V závere žalobkyňa vyjadruje svoje úvahy o vlastníckom práve k novému rodinnému domu. Predmetom žaloby žalobkyne je určenie, že je vlastníčkou polovice nového rodinného domu a nie iné skutočnosti, preto žalovaná 1/ považovala tieto tvrdenia za nesúvisiace s vecou.

Žalovaná 1/ navrhla, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a priznal žalovanej 1/ voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 %.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k vyjadreniu žalovanej (replika) zdôraznila, že v samotnej žalobe odvodzovala svoje vlastnícke právo v príslušnom spoluvlastníckom podiele od vytvorenia novej veci, ktorému predchádzala dohoda s G. W. o založení podielového spoluvlastníctva. Nie je pravdivé tvrdenie žalovanej 1/, že žalobkyňa by netvrdila potrebu skúmania vzniku podielového spoluvlastníctva vytvorením novej veci bez dohody, keďže v konaní pred prvoinštančným súdom vo svojom vyjadrení zo dňa 02.07.2019 žiadala, aby súd v prípade nepreukázania dohody o založení podielového spoluvlastníctva skúmal, či došlo k vzniku spoluvlastníctva v dôsledku žalobkyňou tvrdenej spoločnej výstavby domu, t.j. bez dohody ohľadom právnych vzťahov k vytvorenej stavbe. Súd prvej inštancie tak mal skúmať, kto sa fakticky podieľal na výstavbe nového rodinného domu ako stavebník v občianskoprávnom zmysle. Žalobkyňa vierohodným spôsobom preukázala, že na výstavbe nového rodinného domu sa podieľala svojou manuálnou činnosťou, finančnou účasťou, ktoré sprevádzal spoločný zámer žalobkyne a G. W. postaviť nový rodinný dom pre seba a tento spoločne užívať. Popretie týchto skutočností žalovanou 1/ ako aj jej manželom svedkom Z. Y. nemožno považovať za významné, pretože zo strany G. W. neboli o stave nového rodinného domu informovaní, v nehnuteľnosti až do smrti G. W. nikdy neboli, dokonca ani nevedeli, že v minulosti došlo k zbúraní starej stavby a že došlo k vzniku novej stavby.

Podľa žalobkyne neobstojí ani tvrdenie žalovanej 1/ o tom, že o absencii úmyslu G. W. nadobudnúť nehnuteľnosť do podielového spoluvlastníctva so žalobkyňou svedčí aj konanie G. W., že iné, aj keď príhľadé nehnuteľnosti v Z. v rokoch 2003, 2008 a 2013 písal na ňu a ani po dobu 16 rokov neurobil žiaden krok, smerujúci ku zmene vlastníctva prospech žalobkyne. Predovšetkým úmysel nadobudnúť nehnuteľnosť do vlastníctva je potrebné skúmať, v čase rozhodnom pre posúdenie vzniku vlastníckych vzťahov k domu, t.j. v čase začatia výstavby nového rodinného domu. Vyjadrovanie G. W. a žalobkyne v čase výstavby pred tretími osobami napr. svedkyňou T. J., či O. B. v smere, že to postavia spolu, tiež pri rozhovoroch ako to spravia, vrátane spoločného riešenia financií jasne naznačuje ich úmysel zhotoviť vec spoločne s cieľom spoločne ju vlastníť. Vypočutí svedkovia, ktorí boli súčasťou G. W. v Z. jasným spôsobom potvrdili jeho vyjadrovanie o dome ako o spoločnej nehnuteľnosti, že vec dá

na poriadok a dom bude napísaný aj na žalobkyňu. Tento spôsob prejavu pritom nenaznačuje zámer nakladať s týmto majetkom do budúcnosti, napr. právnym úkonom daru, ale práve naznačuje jeho zámer reparať už vzniknutý stav. Nezosúladenie skutkového stavu s právnym po dobu 16 rokov, skutkový stav nehnuteľnosti neumožňoval a ani v súčasnosti neumožňuje legalizáciu stavby, čo má za následok, že stavba doposiaľ nie je ani len evidovaná v príslušnom katastri. Nemožno prehliadnuť, či G. W. by vedel vôbec neskôr ovplyvniť zápis žalobkyne ako vlastníka pri potrebe súčinnosti žalovanej 1/, keďže sama potvrdila, že o partnerstve G. W. a žalobkyne sa dozvedela v dospelom veku, z čoho jej matka mala psychické problémy.

Pokiaľ žalovaná 1/ poprela dôkaz rukou písaný papier - výpis nákladov, ktorý v čase výstavby spísala žalobkyňa a G. W. do neho vpísal niektoré údaje, žalobkyňa na pojednávaní dňa 14.05.2019 potvrdila, že súpis v období realizácie stavby ručne spísala a že G. W. do neho vpísal opravu. Žalovaná v konaní tvrdila, že výpis spísal samotný G. W. a že tento výpis mala žalobkyňa zobrať z jeho dokumentácie. Uvedené je ale nepravdou, keďže písmo na výpise nákladov je jednoznačne žalobkyňine, pričom tvrdenou dokumentáciou G. W. žalobkyňa nielenže nedisponovala, ale o nej ani nevedela.

Žalovaná 1/ opakovane vytyka, že žalobkyňa v samotnej žalobe neuvádzala svoju finančnú účasť na výstavbe nového rodinného domu. Nielenže súd prvej inštancie správne konštatoval, že Civilný sporový poriadok zaviedol pre ustálenie skutkového stavu po podaní žaloby možnosť podania repliky a dupliky tak, aby v čase pojednávania boli všetky podstatné a rozhodujúce tvrdenia a dôkazy v písomných podaniach uvedené, ale pre rozhodnutie pri posudzovaní vlastníckych vzťahov nie je ani rozhodujúce, či a v akom pomere sa jednotliví stavebníci finančne podieľali na výstavbe veci. Žalobkyňa objasnila súdu, že ako finančnými prostriedkami vždy ako riadny hospodár disponovala, čo bolo ovplyvnené najmä finančnou podporou zo strany jej rodiny. Aj v súčasnosti má dostatočnú finančnú rezervu, ktorú si začala asi od roku 2015 ukladať na účte v banke.

Poukazovanie žalovanej 1/ na sociálnu situáciu žalobkyne so záverom o nemožnosti disponovať finančnou hotovosťou pri opomenutí, že žalobkyňa okrem štátnej podpory a podpory svojich detí, ktoré od roku 1999 začali byť pracovne činné bola finančne podporovaná zo strany svojich rodičov, resp. jej matky, nemožno vnímať ako hodnotový ukazovateľ pri určovaní pomeru jej finančnej účasti a tým aj pri určovaní výšky jej spoluvlastníckeho podielu v porovnaní s G. W., ktorý nehnuteľnosť financoval mimo rozpočtových prostriedkov jeho BSM, čo sa aj odrazilo na dobe výstavby nového rodinného domu, keďže tento do stavu užívania dostávali až v roku 2007.

Doklady o nákupe materiálu a ich držba žalobkyňou sú potvrdením toho, že materiál v nich uvedený zakupovala, pričom niektorých z týchto dokladov boli vystavené na odberateľa DIPOS, s.r.o. práve z dôvodu, aby G. W. mohol doklad po svojom zväžení použiť do účtovníctva spoločnosti. Pokiaľ boli vystavené na meno G. W., bolo to z dôvodu, že objednávku materiálu spravidla zadával on. Ostatné doklady o nákupe materiálu na výstavbu domu boli použité buď do účtovníctva alebo sa nezachovali, alebo si ich ponechal G. W.. Fakt, že žalobkyňa predložila niektoré doklady aj z neskoršieho obdobia je len dôsledkom toho, že o stavbu sa vždy, považujúc sa za vlastníka, riadne zaujímal a túto aj v rámci dokončovania a ďalšej údržby aj financovala.

Z uvedeného dôvodu žalobkyňa zotrvala na opodstatnenosti podaného odvolania proti napadnutému rozsudku.

5. Ďalšie vyjadrenia v spore podané neboli.

6. Krajský súd ako funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa §34 C.s.p. preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa §385 ods. 1 C.s.p. len v rozsahu odvolacích námietok podľa §379 C.s.p. a z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa §380 ods.1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie v plnom rozsahu podľa §387 ods. 1, 2 C.s.p., vrátane závislého výroku o nároku na náhradu trov konania ako vecne správny potvrdil.

7. V zmysle §387 ods.1, 2 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Po preskúmaní obsahu spisu odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne vo veci nie je dôvodné. Krajský súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, pretože tento vykonal v prejednávanej veci dostatočné dokazovanie, skutkový stav zistil správne a z tohto vyvodil

aj správny právny záver; rozhodnutie súdu bolo podložené zabezpečenými listinnými dôkazmi a spĺňa náležitosti ustanovenia §220 C.s.p.

9. Z obsahu spisu v prejednávanej veci v podstate vyplýva, že žalobkyňa od roku 1981 udržiavala mimomanželský vzťah s otcom žalovanej 1/, pochádzajúcej z manželstva, aj žalovaného 2/, narodeného za trvania vzťahu so žalobkyňou i za trvania manželstva, ktoré zaniklo až smrťou manželky MUDr. Marty Chamulovej (2012). Ján Chamula postupne (v roku 2003, 2008 a 2013) inicioval kúpu sporných nehnuteľností, nadobudnutých do vlastníctva jeho dcéry, žalovanej 1/; na katastri nehnuteľností je vedená žalovaná 1/ ako vlastníčka i v súčasnosti. Po náhlej smrti G. W. (2018) žalobkyňa požiadala žalovanú 1/ o predaj nehnuteľností v jej vlastníctve, ktorá s tým súhlasila; vzhľadom na nezhodu o cene k uzavretiu kúpnej zmluvy nedošlo a žalovaná 1/ vyzvala žalobkyňu k vyprataniu nehnuteľností. Žalobkyňa sa domáhala súdnej ochrany návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia a žalobou na určenie vlastníckeho práva. Tvrdila, že s G. W. sa dohodli a spoločne vybudovali nový dom na základoch starého domu a na pozemkoch, vedených na katastri nehnuteľností vo vlastníctve žalovanej 1/, pričom G. W. mienil vysporiadať vlastnícke vzťahy k nehnuteľnostiam v prospech žalobkyne; v dôsledku tejto dohody ona investovala do nehnuteľností svoje financie, čas i vlastnú prácu; na preukázanie týchto skutočností navrhla vypočuť svedkov a predkladala listinné dôkazy. Stavebné povolenie ani kolaudačné rozhodnutie nebolo žiadané ani vydané, preto nový dom de iure neexistuje; v katastri nehnuteľností je zapísaný starý dom a príslušné pozemky, a to vo vlastníctve žalovanej 1/.

Okresný súd po čiastočnom zastavení konania žalobu zamietol pre neunesenie dôkazného bremena, ako aj pre nepreukázanie existencie dohody o budúcich spoluvlastníckych vzťahoch medzi žalobkyňou a G. W., odvolaním napadnutým rozsudkom.

10. Odvolací súd preskúmal odvolacie námietky žalobkyne ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie dospel ku správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil. Odvolací súd sa stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, na základe ktorých žalobu zamietol. Z dôvodu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní veci sa zaoberal len námietkami, uvedenými v odvolaní a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či v konaní došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§380 ods. 2 C.s.p.).

11. V zmysle platnej právnej úpravy (§136 OZ) vec môže byť v spoluvlastníctve viacerých vlastníkov - ak vlastníctvo k tej istej veci patrí viacerým osobám; vzniká na základe tých istých právnych skutočností ako vlastnícke právo (§132 OZ - kúpa, darovanie, iná zmluva, dedenie, rozhodnutie štátneho orgánu, iné skutočnosti ustanovené zákonom).

Vlastnícke právo sa nadobúda buď od skoršieho vlastníka prevodom: najčastejšie spôsoby nadobudnutia vlastníckeho práva sú zmluvou, a to kúpnu, darovacou, zámennou, zmiešanou, osobitne zákonom neupravenou - inomínatnou; pri prevode vlastníckeho práva sa uplatňuje zásada, že prevádzajúci nemôže na iného previesť viac práv, než ich sám má.

O prechod vlastníckeho práva ide pri nadobúdaní vlastníckeho práva dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom; ide o nadobudnutie vlastníctva odvodené, t.j. derivatívne.

O prechod ani o prevod vlastníckeho práva nejde v prípadoch nadobudania vlastníckeho práva k novovznikutej veci, doteraz nikomu nepatriacej, napr. k novopostavenému domu; ide o nadobudnutie vlastníctva pôvodným (originálnym) spôsobom k novovznikutej veci, ktorá doteraz nikomu nepatriala.

Občiansky zákonník upravuje dve formy spoluvlastníctva: podielové (§137 - §142 OZ) a bezpodielové (§143 - §151 OZ). Podstatným znakom podielového spoluvlastníctva je spoluvlastnícky podiel, vymedzujúci ideálnu mieru účasti spoluvlastníka na právach a povinnostiach, vyplývajúcich zo spoluvlastníctva.

12. Preskúmaním súdnej veci dospel odvolací súd k záveru, že skutočnosti, ktoré žalobkyňa uviedla v podanom odvolaní nemajú vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozsudku, nespochybňujú správnosť skutkových záverov vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie ani právneho záveru, ku ktorému dospel; skutočnosti uvedené v odvolaní neumožňujú prijať záver o tom, že by okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav, alebo nevykonal potrebné dokazovanie.

13. V prvom rade považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že námietka o finančnom príspevku žalobkyne, na ktorom zakladala o.i. dohodu s G. W. o podielovom spoluvlastníctve k sporným nehnuteľnostiam, je bez právneho významu; v spore bolo preukázané, že otec žalovanej 1/ G. W. bol finančne zabezpečený natoľko, aby nielen zakúpil pozemok, ale aj financoval kúpu starého rodinného domu, jeho prestavbu, resp. vybudovanie nového rodinného domu. V tomto smere ani otázka, kto a za aké financie zakupoval stavebný materiál, nemá význam. Tieto skutočnosti vyhodnotil okresný súd správne.

14. Odvolacia námietka žalobkyne ohľadom uzatvorenia dohody medzi ňou a Jánom Chamulom je tiež nedôvodná.

Aj pre posúdenie vzniku podielového spoluvlastníctva k domu alebo inej stavbe, postavenej spoločnou činnosťou viacerých osôb, je rozhodujúca dohoda uzavretá medzi nimi o založení spoluvlastníckych vzťahov; táto nemusí byť písomná a nie je ani potrebné, aby sa v nej účastníci vopred dohodli o veľkosti spoluvlastníckych podielov pred dokončením stavby; z obsahu dohody však musí byť zrejmé, že účastníci mienili založiť podielové spoluvlastníctvo k stavbe napr. tým, že veľkosť podielov bude závisieť od miery, akou sa jednotliví účastníci dohody pričínili na postavení stavby (§137 ods. 2 OZ - R 16/1983). Dohoda o založení podielového spoluvlastníctva ku stavbe môže byť platne založená len v dobe, ktorá časovo predchádza vzniku stavby ako veci spôsobilej byť predmetom práv a povinností; v dobe existencie stavby sa účastníci na založení spoluvlastníckych vzťahov už dohodnúť nemôžu, pretože v dobe vzniku stavby ako spôsobilého predmetu právneho vzťahu už stavba musí mať vlastnícky (spoluvlastnícky) režim, ktorý však následne môže byť zmenený, prípadne zrušený (R 44/1993); dohoda uzatvorená po vzniku stavby ako veci v právnom zmysle by musela byť písomná inak nemá právne účinky (§141 ods.1 OZ). Z vyjadrení strán sporu ani z listinných dôkazov nevyplýva, že by sa títo mali za života G. W. dohodnúť na tom, že budú spoluvlastníkmi nehnuteľnosti. Žalobkyňa mala 16 rokov vedomosť o tom, že nehnuteľnosti nekupovala, ani nie je uvádzaná ako spoluvlastníčka pozemkov a rodinného domu; mala vedomosť o tom, že jediným vlastníkom nehnuteľností je žalovaná 1/, nikdy voči tejto skutočnosti nijako nenamietala; nebolo preukázané, že by žalobkyňa s G. W. komunikovali o vzniku spoluvlastníctva k nehnuteľnosti; žalobkyňa tieto skutočnosti nijako nevyvrátila. Odvolací súd mal za to, že prvoinštančný súd správne uzavrel, že medzi žalobkyňou a G. W. nevznikla žiadna zmluva o nadobudnutí spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, žalobkyňa nepreukázala existenciu zhodného prejavu vôle žalobkyne a G. W., smerujúci k založeniu podielového spoluvlastníctva, nepreukázala svoj úmysel v čase začatia stavby tzv. nového rodinného domu stať sa ich spoluvlastníčkou a ani svoj peňažný vklad. Nemožno prehliadnúť dobu, ktorá uplynula od kúpy nehnuteľností (2002) do podania žaloby (2018), kedy žalobkyňa nemala záujem otázku spoluvlastníctva, resp. nadobudnutia vlastníctva vyriešiť; v tomto kontexte je poukazovanie žalobkyne na blízky vzťah a dôveru k G. W. v spojení s jej vedomosťou o existencii jeho manželstva i jeho nemanželského syna - žalovaného 2/, narodeného už za trvania vzťahu so žalobkyňou, kontroverzné, najmä, ak sa vlastníctva domáha až po jeho smrti. Tvrdenie žalobkyne, že 16 rokov G. W. dôverovala napriek vedomosti, že žije v manželskom zväzku, z ktorého pochádza jedna dcéra, ktorú mieni zabezpečiť a okrem nej má aj nemanželského syna, narodeného v čase trvania vzťahu s ňou, svedčí o tom, že žalobkyňa nedisponovala ani len primeranou mierou opatrnosti pri ňou tvrdenom investovaní finančných prostriedkov do cudzej veci.

Ani neznalosť práva neospravedlňuje takéto správanie žalobkyne: Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 08.11.2011, sp.zn. 1Sžr/38/ 2011 dáva do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“ t.j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod.. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení.

Poskytnutie ochrany, ktorej sa žalobkyňa domáha v odvolaní s poukazom na Ústavu SR a na Základnú listinu ľudských práv, vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu tiež neobstojí.

15. Žalobkyňa okrem tvrdenia o uzavretí dohody o nadobudnutí nehnuteľností do spoluvlastníctva ponúkla ako právny dôvod nadobudnutia jej spoluvlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam aj otázku výstavby nového rodinného domu, teda vytvorenia novej veci, t.j. nadobudnutie vlastníckeho práva k novovzniknutej veci doteraz nikomu nepatriacej, kedy ide o nadobudnutie vlastníctva pôvodným originárnym spôsobom k novovzniknutej veci, ktorá doteraz nikomu nepatrila. Súdna prax nevyklučuje, aby osoba, ktorá financuje stavbu z vlastných prostriedkov, prípadne ju buduje z vlastného materiálu a

podieľa sa na nej vlastnou prácou, sa stala vlastníkom stavby napriek tomu, že stavebné povolenie a kolaudačné rozhodnutie bolo vydané na meno inej osoby; rozhodujúce je, či príslušná osoba spracovala stavebný materiál s úmyslom vytvoriť novú vec spracovaním pre seba. Konkurenciu viacerých osôb, ktoré tvrdia, že sa podieľali na spracovaní veci s úmyslom vlastniť novú vec pre seba je potrebné riešiť (mutatis mutandis) v intenciách výkladu podaného napr. v rozhodnutí uverejnenom pod č.16/1983 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (porovnaj tiež R 47/1964) - teda predovšetkým posúdením otázky, aký právny pomer existoval medzi týmito osobami a či a v akom smere sa prípadne dohodli na založení vlastníckych, či spoluvlastníckych vzťahov ku stavbe (Najvyšší súd ČR sp.zn. 22Cdo/349/2004 z 21.10.2004). Okresný súd sa aj touto otázkou vo svojom rozhodnutí zaoberal a konštatoval, že žalobkyňa v tomto smere neuniesla dôkazné bremeno, s čím sa krajský súd stotožňuje a na dôvody rozhodnutia okresného súdu v tomto smere v plnom rozsahu odkazuje.

16. Odvolacia námietka, že okresný súd nevykonal dôkaz znalcom z odboru písomoznalctva, nie je tiež relevantná; krajský súd má za to, že súd prvej inštancie nepochybil ani v tomto smere. Z obsahu spisu je zistiteľné, že okresný súd vykonal na návrh strán všetky potrebné dôkazy, následne v odôvodnení svojho rozsudku jasne a výstižne vysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia i právne argumenty strán, vyhodnotil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých vychádza, a prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy, aj ako vec právne posúdil.

Aj krajský súd má za to, že vykonanie znaleckého dokazovania znalcom z odboru písomoznalctva by nemohlo zvrátiť rozhodnutie súdu, k akému okresný súd dospel, a síce vzhľadom na predmet sporu posudzovania otázky nadobudnutia vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam žalobkyňou 1/. Odkaz žalobkyne na odvolací dôvod v zmysle §365 ods. 1 písm. e/ C.s.p. nie je relevantný; krajský súd nezistil, že by okresný súd nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Námietka v odvolaní ohľadom posúdenia ďalšieho dôkazu - výpovede svedkyne G. O. B., dcéry žalobkyne, krajský súd tiež nepovažoval za dôvodnú. Okresný súd svoje rozhodnutie nepostavil na tejto svedeckej výpovedi, len konštatoval menšiu vierohodnosť vzhľadom na príbuzenský vzťah ku žalobkyňi so snahou pomôcť svojej matke. Civilný sporový poriadok (ani Občiansky súdny poriadok) nepozná rozdelenie dôkazov na „dôležitý a menej dôležitý“, „vierohodný a menej vierohodný“; zásady vykonávania dokazovania dôkazov a ich hodnotenia súdom sú upravené v článku 15 Základných zásad C.s.p., v §187, §191 a nasl. C.s.p.. Ústavný súd SR v Náleze z 09.06.2015, sp.zn. III. ÚS 276/2014-29 uvádza, že spochybňovanie objektívnosti výpovedí svedkov a účastníkov konania iba na základe ich kolegiálneho alebo iného rodinného či spoločenského vzťahu bez toho, aby vierohodnosť výpovedí spochybňovali aj iné, objektívne zadokumentované skutočnosti a dôkazy, by v prípadoch, keď jediným dostupným dôkazom je práve iba výpoveď účastníkov konania či svedkov, majúcich medzi sebou takýto vzťah, viedlo k nemožnosti uniesť dôkazné bremeno navrhovateľom a zároveň by viedlo k vytvoreniu neakceptovateľnej „prezumpcie nepravdivosti“ svedeckých výpovedí či tvrdení účastníkov konania. Okresný súd podľa názoru krajského súdu nepochybil v tomto smere tak vážne, aby dôsledkom pochybenia bolo iné rozhodnutie, než ku akému po vyhodnotení dokazovania dospel.

17. Jednou z odvolacích námietok žalobkyne bolo aj, že rozsudok okresného súdu je vo vzťahu k nej diskriminačný, keď jej upiera právo nadobúdať majetok v súlade s jej ústavným právom. Krajský súd sa nestotožňuje ani s touto odvolacou námietkou; konštatovanie okresného súdu v tomto smere je ale potrebné upresniť v tom zmysle, že ani osobám, žijúcim v manželstve, nie je upretá možnosť nadobúdať ďalšie spolu/vlastnícke právo za zákonom stanovených podmienok, ako to správne uviedla vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaná 1/; žalobkyňa nepoukázala na žiadny model prípadného nadobudnutia spoluvlastníckeho práva ňou spolu s G. W. od vlastníčky nehnuteľností, žalovanej 1/. Tieto okolnosti, konštatované okresným súdom, neboli dôvodom zamietnutia žaloby, ako to nesprávne uvádza žalobkyňa v odvolaní.

18. Okolnosti prejednávanej veci, vychádzajúc z vykonaného dokazovania okresným súdom, viedli potom krajský súd k záveru, že okresný súd rozhodol správne, a keďže nezistil dôvody pre zmenu jeho rozhodnutia (§388 C.s.p.) ani zrušenie (§389 C.s.p.) rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil (§387 C.s.p.), a to aj vo výroku o trovách konania, ako výroku súvisiaceho (§379 písm. a) C.s.p.).

19. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa §396 ods. 1 C.s.p. v spojení s §255 ods.1 C.s.p. podľa pomeru úspechu strán sporu v odvolacom konaní; žalovanej 1/ ako strane sporu v plnom rozsahu v odvolacom konaní úspešnej priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

20. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3:0 (§393 ods. 2 veta druhá C.s.p.).
Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3:0 (§393 ods. 2 veta druhá C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).